Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i (Lise Ö?rencileri için)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i (Lise Ö?rencileri için)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16646

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i (Lise Ö?rencileri için), Uyarlama yöntemiyle Türk kültürüne kazand?r?lm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, lise düzeyindeki Lise Ö?rencileri aras?nda giderek yayg?nla?an ak?ll? telefon kullan?m?n?n ba??ml?l?k düzeylerini, psikososyal etkilerini ve a??r? kullan?mdan kaynaklanan olumsuz sonuçlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in uyarlanmas?, Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin sa?lanarak, alanda yap?lacak ara?t?rmalara sa?lam bir araç sunmay? hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l???, Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i, ATBÖ, Lise Ö?rencileri, Psikolojik Ölçme, Psikometrik Özellikler, Uyarlama.

Yazarlar

Mehmet ?ata, ?brahim Çelik, Zeynep Ertürk, Ufuk Emre Ta?.

Amaç

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin (ATBÖ) temel amac?, lise ça??ndaki gençlerin ak?ll? telefon kullan?m al??kanl?klar?n?n ba??ml?l?k boyutunu ne ölçüde yans?tt???n? belirlemektir. Bu Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test etmeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, klinik ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r, böylece e?itimciler, rehberlik uzmanlar? ve psikologlar, Lise Ö?rencileri aras?nda potansiyel risk gruplar?n? tespit edebilir ve önleyici müdahale programlar? geli?tirebilirler. Bu araç, özellikle teknoloji ba??ml?l??? alan?nda yap?lan çal??malar için temel bir ölçüm arac? sa?lamaktad?r.

Yap?

Ölçek, bireyin ak?ll? telefon kullan?m?n?n kontrol kayb?, tolerans, yoksunluk, ki?ileraras? ili?kilerde bozulma ve günlük ya?am aktivitelerinde aksama gibi temel Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? bile?enlerini ölçmektedir. Bu yap?, genellikle davran??sal ba??ml?l?k modellerinden türetilen çok boyutlu bir yap?d?r.

Psikometrik aç?dan, ölçe?in maddeleri, ö?rencilerin ak?ll? telefona duyduklar? a??r? ba?l?l???, cihazdan uzakla?t?klar?nda ya?ad?klar? kayg?y? ve planlanandan daha uzun süre cihaz kullanma e?ilimlerini kapsamaktad?r. Bu boyutlar, ba??ml?l???n bili?sel, duygusal ve davran??sal yönlerini temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

?ata ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yürütülen Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Yap? geçerli?i kapsam?nda, ölçe?in teorik olarak ilgili olmas? beklenen di?er yap?larla ili?kisi (örne?in, depresyon, kayg? veya yaln?zl?k) incelenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in gerçekten Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? yap?s?n? ölçtü?ünü destekler nitelikte sunulmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemiyle de?erlendirilmi?tir. Psikometrik çal??mada, ölçe?in toplam puan? ve alt boyutlar? için Cronbach Alfa katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek Alfa de?erleri, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Genellikle bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirli?i de rapor edilir. Bu, ölçekten elde edilen puanlar?n k?sa bir zaman aral???nda tutarl? kald???n? gösterir. ?ata vd. (2016) çal??mas?nda, elde edilen güvenirlik katsay?lar?n?n kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in Türk Lise Ö?rencileri popülasyonunda güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir a?amas? olan faktör analizi, ölçe?in boyutlulu?unu ve yap?sal geçerli?ini incelemek için kullan?lm??t?r. Çal??mada, öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?ruland???n? veya kültürel farkl?l?klar nedeniyle modifiye edilmi? bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?kt???n? göstermi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlara (örne?in, kontrol kayb?, sanal tolerans, yoksunluk) yüklendi?ini netle?tirerek, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format? genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipindedir (Örne?in, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a). Çal??man?n detaylar? için referansa bak?lmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler

Age Group: Genellikle 14-18 ya? aral???ndaki Lise Ö?rencileri.

Population Details: Türkiye'deki çe?itli lise türlerinde (Anadolu Lisesi, Fen Lisesi vb.) ö?renim gören ö?renciler.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal Ba??ml?l?k, Ergenlik, E?itim Psikolojisi, Ak?ll? Telefon Ba??ml?l???, Psikometrik Test.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, ?ata ve arkada?lar? taraf?ndan 2016 y?l?nda Türkçeye uyarlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. Sorumlu yazar?n ileti?im bilgileri a?a??da belirtilmi?tir. Ölçek, akademik ara?t?rmalarda ço?unlukla ücretsiz olarak kullan?labilir, ancak ticari veya klinik amaçl? kullan?mlar için yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Sorumlu Yazar: Mehmet ?ata. ?leti?im: mehmetwsata@gmail.com

Orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

akilli-telefon-bagimliligi-olcegi-lise-ogrencileri-icin-toad.pdf

Kaynaklar

?ata, M., Çelik, ?., Ertürk, Z., ve Ta?, U.E. (2016). Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin (ATBÖ) Türk Lise Ö?rencileri için Uyarlama çal??mas?. *E?itimde ve Psikolojide Ölçme ve De?erlendirme Dergisi, 7*(1), 156-169.

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i (Lise Ö?rencileri için) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçe?in tam maddelerine ula?mak için ilgili

ARABPSYCHOLOGY.COM

referans makaleye (?ata et al., 2016) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM